

Informatie
kinderen en
jongeren

Ken je rechten

Rechten van jongeren die verblijven op
een open groep in de jeugdzorg

Inhoudsopgave

Ken je rechten	3
1. Verblijven op een groep	4
2. Wat is een hulpverleningsplan?	6
3. Wat mag op welke leeftijd?	7
4. De regels van een open groep	8
5. Welke (basis) rechten heb je?	10
6. Veiligheid	14
7. Wat doet een vertrouwenspersoon?	16

Ken je rechten

Rechten van jongeren die verblijven op een open groep in de jeugdzorg

Jeugdstem is er voor alle kinderen en jongeren die te maken hebben met jeugdzorg. Als je te maken hebt met jeugdzorg, heb je misschien al veel meegemaakt. Dat kan moeilijk zijn. Soms gaan dingen toch anders dan je denkt, of je bent het er niet mee eens. Weten wat je mag en niet mag helpt. De vertrouwenspersonen van Jeugdstem zoeken het samen met je uit. In dit boekje vertellen we meer over jouw rechten in de jeugdzorg.

Op www.jeugdstem.nl vind je nog meer informatie. Lees ervaringsverhalen van andere jongeren en zoek jouw antwoord tussen de veel gestelde vragen. Je kunt ook altijd de vertrouwenspersoon vragen om meer uitleg over jouw rechten. Daar zijn we voor.

1. Verblijven op een groep

Soms gaat het thuis even niet zo goed. Soms blijf je dan voor een korte tijd of lange tijd op een andere plek dan thuis. Dat kan vrijwillig, of via de kinderrechter.

- Je hebt samen met je ouders en hulpverlener besloten dat je naar een groep gaat. Dit noem je een vrijwillige uithuisplaatsing.
- Je kan ook 'gedwongen' uit huis geplaatst worden. Als de jeugdbeschermer vindt dat je niet meer thuis kunt wonen, dan moet hij dit vragen aan de kinderrechter. De kinderrechter beslist of je ook echt ergens anders gaat wonen. Voordat de kinderrechter een beslissing neemt, nodigt hij jou en je ouders/opvoeders uit op de rechtbank. Je kunt dan je mening geven over over je situatie en over eventuele plaatsing op een groep. Je kunt de rechter gewoon in je eigen woorden vertellen wat je ervan vindt. Je ouders en je jeugdbeschermer zijn hier niet bij. Je ouders krijgen een apart gesprek. Als de kinderrechter naar iedereen heeft geluisterd, beslist hij of je naar een groep gaat. Deze beslissing van de rechter wordt een machtiging genoemd. Ook bepaalt de kinderrechter hoelang je moet blijven, dit mag niet langer dan een jaar. Na een jaar moet er altijd opnieuw gekeken worden of je nog langer op een groep blijft wonen. Aan het einde van de machtiging zijn er twee mogelijkheden:

1. Je gaat weer thuis wonen, je machtiging wordt niet verlengd
2. Je blijft op de groep wonen, je machtiging wordt verlengd. Het kan ook zijn dat je ergens anders gaat wonen, bijvoorbeeld in een gezinshuis of pleeggezin.

! **Tip** Het is goed om het gesprek met de kinderrechter voor te bereiden. Vind je dit moeilijk? Dan kun je altijd om hulp vragen bij de groepsleiding, je jeugdbeschermer of de vertrouwenspersoon.

Wat is een ondertoezichtstelling (OTS)?

Een OTS betekent dat jij een jeugdbeschermer krijgt aangewezen. De jeugdbeschermer helpt jou en je ouders om de situatie bij jullie thuis weer oké te krijgen. Zodat jij veilig kan opgroeien en ontwikkelen.

! **Goed om te weten** Bij een OTS houden je ouders het ouderlijk gezag over jou. Maar als ze een belangrijke beslissing moeten maken, dan moeten ze eerst overleggen met de jeugdbeschermer.

2. Wat is een hulpverleningsplan?

Iedere jongere krijgt een eigen hulpverleningsplan. Dit plan wordt opgesteld samen met jou, de hulpverlener(s) en je ouders.

Er staat bijvoorbeeld in welke dingen je gaat leren, welke hulp je krijgt, hoe de contacten met je ouders gaan lopen, naar welke school je gaat, welk werk je gaat doen en hoe vaak je naar huis mag of bij je vriend(in) mag logeren.

Als je op de groep bent kan er van alles veranderen. Het is belangrijk dat het plan met jou en je ouders besproken wordt. Bij iedere belangrijke verandering moet je hulpverleningsplan worden aangepast. Bijvoorbeeld omdat je vaker naar huis mag, je je school hebt afgemaakt of je extra hulp nodig hebt.

 Tip Je mag je hulpverleningsplan altijd inzien! Vraag ernaar bij de groepsleiding.

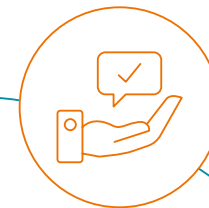
**We kennen je rechten
in de jeugdzorg**

3. Wat mag op welke leeftijd?

- Ben je nog geen **achtien** dan zijn je ouders verantwoordelijk voor jou en mogen zij belangrijke beslissingen over je nemen.
- Hoe ouder je wordt, hoe meer dingen je zelf kan regelen. Tot de leeftijd van **twaalf** jaar bepalen je ouders alles. Wel mag je altijd zeggen wat jij ervan vindt.
- Vanaf je **twaalfde jaar tot je zestiende** mag je ook zelf je mening geven. De instelling moet met jou én met je ouders overleggen over de hulpverlening.

Een belangrijke leeftijd is je **zestiende** verjaardag. Ben je zestien jaar, dan mag de instelling niet zomaar alle informatie over jou delen met anderen, zoals je ouders. Als het belangrijk voor jou is, zal de instelling ook na je zestiende jaar met je ouders overleggen. Bijvoorbeeld over de rol die je ouders in jouw leven kunnen spelen en hoe ze je kunnen helpen.

 Let op Je kunt ondertoezicht staan tot je 18e, maar het kan ook eerder stoppen. Ben je tussen de 16 en 18 jaar en is er een OTS, dan is de jeugdbeschermer ook betrokken bij belangrijke beslissingen over jou.

4. De regels van een open groep

Wat zijn huisregels?

Veel groepen hebben huisregels. Huisregels of leefregels gaan over hoe de dingen elke dag gaan. Huisregels zijn belangrijk voor de rust en veiligheid van iedereen op de groep. Huisregels kunnen bijvoorbeeld gaan over:

- hoe je met elkaar omgaat
- dat je met elkaar de groep netjes houdt
- (vaste) groepsactiviteiten

Ben je het niet eens met een regel?

Bespreek dit dan met de groepsleiding en de andere jongeren/kinderen die op de groep wonen. Samen kunnen jullie bespreken of het een goede regel is, of dat het ook anders kan.

Als jij je afspraken niet nakomt

Als er regels zijn of als er afspraken gemaakt worden, moet iedereen zich eraan houden. Dit geldt voor jou, maar ook voor de groep(sleiding). Als jij je er niet aan houdt, dan kan dat gevolgen hebben. De gevolgen moeten wel passen bij wat er gebeurd is. Bijvoorbeeld als je expres iets vernielt in huis. Dan is het logisch dat je mee betaalt of meehelpt de schade te repareren.

! **Tip** Als je vindt dat een straf niet eerlijk is, praat hier dan over met de groepsleiding. Kom je er niet uit, dan kun je altijd de vertrouwenspersoon vragen om je te helpen.

De vertrouwenspersoon
vertelt je alles over je
rechten in de jeugdzorg

5. Welke rechten heb je?

Als je op een open groep verblijft, heb je een aantal rechten.

- **Recht op informatie**

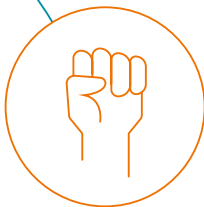
Je hebt het recht om te weten wat er met jou gebeurt. Er moet met jou worden gepraat over het hulpverleningsplan en veranderingen daarin.

- **Recht om je dossier te lezen**

Het hulpverleningsplan wordt bewaard bij alle andere gegevens die de instelling over jou opschrijft. Al deze gegevens bij elkaar noem je het dossier. Je hebt recht om je dossier te lezen.

Staan er fouten in je dossier, klopt bijvoorbeeld je geboortedatum niet, dan heb je er recht op dat dit aangepast wordt. Ben je het niet eens met wat er over jou in het dossier is opgeschreven? Dan kun je hierover in gesprek gaan.

 Let op Ben je nog geen zestien jaar, dan mogen je ouders ook je dossier lezen. Wil je dat je ouders informatie over jou niet weten, praat hier dan over met je hulpverlener.

- **Recht op privacy**

Privacy betekent het recht op de bescherming van je privéleven. Er zijn regels waar iedereen zich aan moet houden. Het is belangrijk dat er netjes wordt omgegaan met de informatie over jou.

Als je zestien jaar of ouder bent, kan de instelling normaal gesproken alleen met je ouders overleggen als jij daar toestemming voor geeft.

Als je onder toezicht bent gesteld moeten de groepsleiding en de andere hulpverleners in de instelling aan de jeugdbeschermer en aan de kinderrechter laten weten hoe het met je gaat. Voordat ze informatie over jou geven, moeten ze dit eerst met jou bespreken.

Het is ook belangrijk dat jij je persoonlijke en waardevolle spullen goed kunt opbergen. Bijvoorbeeld je sierraden of je telefoon. De instelling moet hiervoor zorgen, door je een kast of een la te geven die je op slot kan doen.

- **Recht op zakgeld**

Je hebt recht op zakgeld. Van wie je dit krijgt en hoeveel je krijgt, hangt af van de groep waar je in zit en van je leeftijd. Wil je hier meer over weten? Vraag ernaar bij je groepsleiding. Komen jullie er samen niet helemaal uit? Je kunt ook altijd een vertrouwenspersoon om hulp vragen.

- **Recht op bezoek**

In overleg met de instelling, jou en je ouders en afhankelijk van je leeftijd, worden afspraken gemaakt over wie er op bezoek mogen komen, hoe vaak en hoe lang.

- **Recht op vrijheid van godsdienst**

Als je volgens jouw geloof op vaste tijden moet bidden, of bepaalde dingen niet mag eten dan moet hiermee rekening worden gehouden.

- **Laat je horen: recht op inspraak**

Jouw stem en mening is belangrijk als het gaat over dingen die jou aangaan. Je hebt recht om mee te praten en om mee te denken over je eigen hulpverleningsplan, de regels op een groep of over de hulp die je krijgt. Er zijn verschillende manieren waarop jij je stem kunt laten horen. Bijvoorbeeld tijdens een groeps- of huisvergadering. Daarin kun je allerlei dingen bespreken zoals het eten, hoe je met elkaar omgaat of welke activiteiten jullie samen doen.

Een belangrijke vorm van inspraak is de cliëntenraad/jongerenraad. Iedere instelling moet een jongerenraad hebben. In een jongerenraad kun je alles bespreken wat belangrijk is voor je verblijf in de groep: zakgeld, activiteiten die jullie samen doen, hoe de groepsleiding met jullie omgaat enzovoort. Vraag aan de groepsleiding hoe dat in jouw instelling zit en hoe je kunt mee doen.

- **Recht op onderwijs**

Je hebt recht op onderwijs. Je moet dus naar school kunnen gaan. Vaak ben je ook nog verplicht om naar school te gaan.

- **Recht om te klagen**

Als je vindt dat de instelling je niet eerlijk behandelt, of dat ze niet voldoende rekening houden met je rechten, kun je daarover klagen. Je kunt je klachten bespreken met je mentor of de manager van de groep. Een gesprek is vaak al genoeg om een probleem op te lossen. De vertrouwenspersoon kan je hierbij helpen.

Je hebt altijd het recht om met je klacht naar de klachtencommissie te gaan. De klachtencommissie bestaat uit drie mensen. Zij bespreken de klachten van jongeren of hun ouders over (medewerkers van) de instelling. De klachtencommissie zegt of je gelijk of ongelijk hebt.

Wil je dat je klacht door een klachtencommissie wordt behandeld, dan moet je je klacht opschrijven en bij de klachtencommissie inleveren. De groepsleiding kan je daarbij helpen. Of vraag de vertrouwenspersoon, hij/zij kan je ook helpen met het opschrijven van de klachten.

Wat is een klachtenprocedure?

Als een klacht bij de klachtencommissie binnenkomt, kan de commissie in overleg met jou kijken of het probleem opgelost kan worden, door een gesprek te regelen. Wil je geen gesprek, of lost dat niets op, dan kan de klachtencommissie de klacht behandelen. Je moet je klacht wel zelf indienen bij de klachtencommissie. Een vertrouwenspersoon kan je hierbij helpen. Je wordt uitgenodigd om je verhaal te vertellen bij de klachtencommissie. Ook de hulpverlener over wie je klaagt, wordt uitgenodigd om zijn mening te geven. Als de klachtencommissie naar iedereen heeft geluisterd zeggen ze of je gelijk hebt of niet.

**“Iedereen praat over mij,
maar niemand praat met mij.
Wie kan mij helpen?”**

6. Veiligheid

Het is belangrijk dat je je veilig voelt op de plek waar je verblijft. Als je zorgen of problemen hebt, is het vaak best moeilijk daar met iemand over te praten. Soms lijkt het wel of je de enige bent. Maar iedereen heeft wel eens een probleem. Vaak kleine, maar soms ook grote. Het is dan prettig als iemand je kan helpen of gewoon naar je luistert. Voel je je onveilig, of heb je te maken gehad met geweld in de jeugdzorg? Laat dan altijd van je horen.

Vrijheidsbeperkende maatregelen

In de open jeugdhulp mogen geen vrijheidsbeperkende maatregelen worden ingezet. Maar wat betekent dat eigenlijk? Dit betekent bijvoorbeeld dat hulpverleners jou niet mogen vastpakken/vasthouden, afzonderen op je kamer of jouw telefoon mogen controleren. Deze maatregelen zijn alleen toegestaan wanneer er een situatie ontstaat waarin er sprake is van een groot gevaar voor jou of jouw groepsgenoten (noodsituatie).

Geweld

Niemand zou te maken moeten krijgen met geweld. Wat is geweld? Geweld kan verschillende vormen hebben:

- Lichamelijk geweld (bijvoorbeeld slaan, schoppen, opsluiten, te weinig voeding of geen of juist te veel medicijnen krijgen);
- Seksueel geweld (bijvoorbeeld bekluren, dwingen om naar seks te kijken, aanranding of verkrachting);
- Psychisch geweld (bijvoorbeeld pesten, bedreigen, beschuldigen of belachelijk maken of weinig contact mogen hebben met anderen).

Wat kan je doen als je met geweld te maken hebt in de jeugdzorg?

Zoek iemand op die je vertrouwt, aan wie je dit kunt vertellen. Bijvoorbeeld je mentor, je jeugdbeschermer of de wijkagent. Je kan het ook altijd bespreken met de vertrouwenspersoon.

De vertrouwenspersoon luistert naar je en staat naast je. De vertrouwenspersoon kan je informeren en adviseren over je rechten of over het doen van aangifte. Samen bepalen jullie wat je kunt doen. De vertrouwenspersoon kan je hierbij ook ondersteunen. Bijvoorbeeld bij een gesprek over wat er gebeurd is of bij het doen van aangifte. Wanneer er sprake is van acute onveiligheid voor jou of voor anderen, dan is de vertrouwenspersoon verplicht om zelf bepaalde stappen te nemen. De vertrouwenspersoon bespreekt dit altijd eerst met jou. Er gebeurt niets buiten jou om.

“Jeugdstem is er écht voor jongeren die het nodig hebben. Dat is fijn.”

7. Wat doet een vertrouwenspersoon?

Een vertrouwenspersoon is iemand waarmee kinderen, jongeren, ouders of pleegouders in vertrouwen iets kunnen bespreken. Dus zonder dat een ander te horen krijgt wat er is besproken.

We weten alles over je rechten

Een vertrouwenspersoon kan informatie geven over hoe de jeugdzorg in elkaar zit, wat je kunt verwachten, wat je rechten zijn, hoe je een gesprek op gang kunt brengen als iets je dwarszit, en hoe je een klacht kunt indienen. Daar weten wij alles vanaf. Als jij dat wilt, kunnen wij je ook helpen met het opschrijven van je klacht en meegaan naar het gesprek over je klachten. We zijn er écht voor je als je vragen hebt over de jeugdzorg.

En, wat nog meer?

- We luisteren naar je (je kunt ons écht alles vragen of vertellen)
- We leggen uit hoe de jeugdzorg werkt
- We zoeken samen naar een oplossing voor jouw probleem of klacht
- We helpen je bij het indienen van een klacht
- We gaan mee naar gesprekken die over jouw probleem of klacht gaan

We komen bij je langs

De vertrouwenspersoon komt langs op plekken waar kinderen en jongeren verblijven die te maken hebben met jeugdzorg. Hieronder zie je wanneer hoe vaak we bij jou langskomen. Heb je ons een tijdje niet gezien? Je kunt ons ook bereiken via www.jeugdstem.nl

- Open jeugdzorg: 1 keer per 2 weken
- Gesloten jeugdzorg: 1 keer per week
- Gezinshuis: 4 keer per jaar

Kan ik een vertrouwenspersoon écht vertrouwen?

Ja. De vertrouwenspersoon stapt niet met jouw verhaal naar de groepsleiding of naar je ouders. Als je de vertrouwenspersoon iets vertelt dat gevaarlijk is voor jou of de mensen om je heen, dan moet de vertrouwenspersoon daar wel iets mee doen. De vertrouwenspersoon bespreekt dit altijd eerst met jou. Er gebeurt niets buiten jou om.

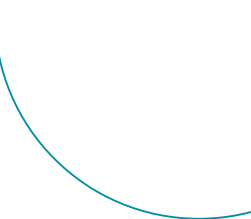
Meer weten over jouw rechten in de jeugdzorg?

Op de website van Jeugdstem vind je de meest gestelde vragen door jongeren.

Laat je horen

- **Weten wat jouw rechten zijn in de jeugdzorg?**
Scan de QR code.
- **Bel gratis naar 088 555 1000**
- Chat met een vertrouwenspersoon op www.jeugdstem.nl

Aantekeningen

JeugdStem

vertrouwenspersonen akj

Jeugdstem

Pand Zuid

IJsbaanpad 9-11

1076 CV Amsterdam

020 521 99 50

www.jeugdstem.nl

Landelijk nummer cliënten

088 555 1000

laat je
horen.